

elk geval op internationale afspraken gebaseerd moeten zijn en door iedere onderzoeker moeten worden gehandhaafd. Onder de huidige omstandigheden willen wij stellen dat voorlichting door ervaren klinici over nieuwe ontwikkelingen in de oncologie een bijdrage kan leveren aan het bestrijden van nadelige effecten door niet-relativerende voorlichting.

LITERATUUR

- 1 Dam FSAM van. Voorlichting over kankerbehandeling en de media. Ned Tijdschr Geneesk 1984; 128: 35-6.
- 2 Pinedo HM, Karim ABMF, Vliet WH van, Snow GB, Vermorcken JB. Daily cis-dichlorodiammineplatinum(II) as a radio-enhancer: A preliminary toxicity report. J Cancer Res Clin Oncol 1983; 105: 79-82.
- 3 Keizer HJ, Karim ABMF, Njo JK, et al. Feasibility study on daily administration of cis-dichlorodiammineplatinum(II) in combination with radiotherapy. Radiother Oncol 1984; 1: 227-34.

Amsterdam, januari 1984

H.J. KEIZER
A.H. TIERIE
J. STAM
H.M. PINEDO

Cholesterolemboli

Met belangstelling hebben wij het artikel over cholesterolemboli gelezen.¹ Onlangs zagen wij een patiënte met een soortgelijk ziektebeeld.

Het betrof een 73-jarige vrouw die werd opgenomen wegens cyanose van beide voeten en een ernstige nierfunctiestoornis. Zij was sinds drie jaar bekend wegens geringe claudicatio intermittens van beide benen en een lichte nierfunctiestoornis (creatinineklaring ca. 40 ml/min.) op basis van generaliseerde atherosclerosis obliterans. Drie maanden voor opname maakte zij een anteroseptaal myocardinfarct door, waarna zij wegens paroxismaal atriumfibrilleren werd behandeld met anticoagulantia (acenocoumarol). Bij opname werd een onscherp gedemarqueerde cyanose van beide voorvoeten gezien met de verschijnselen van livedo reticularis. De creatinineklaring bedroeg 5

ml/min. Ondanks de normale bevindingen van een huidspierbiopsie uit het rechter bovenbeen bestond de klinische verdenking op cholesterolemboli en 9 dagen na opname werd de acenocoumarol gestaakt. Desondanks ontstond geen duidelijke verbetering van de huid- en nierafwijkingen. Twee weken na beëindiging van de acenocoumaroltoediening, overleed patiënte aan een myocardinfarctrecidief. Bij obductie werden cholesterolemboli gevonden in nieren, lever, pancreas, milt, galblaas en bijnieren. Een post mortem genomen huidbiopsie, iets proximaal van het gangreneuze gebied van de rechter voet, liet eveneens cholesterolemboli zien.

Deze ziektegeschiedenis bevestigt opnieuw het vermoeden dat er een mogelijk verband bestaat tussen cholesterolemboli en het gebruik van anticoagulantia. Een ander voorbeeld hiervan werd kort geleden gepubliceerd.² De klinische verschijnselen ontstaan meestal tussen drie weken en drie maanden na het begin van de antistollingstherapie.³ In hoeverre deze behandeling de afwijkingen veroorzaakt dan wel alleen verergert, is onbekend. Staken van de acenocoumaroltoediening had bij onze patiënten in ieder geval geen verbetering van het klinische beeld tot gevolg.

De ziektegeschiedenis van onze patiënte bewijst tevens dat als het biopsie van een goed uitgevoerde huidspierbiopsie geen afwijkingen toont, de diagnose cholesterolembolus hierdoor geenszins is uitgesloten. Gericht biopsieren van de aangetaste weefsels bevordert ongetwijfeld de trefzekerheid, zoals blijkt uit de post mortem uitgevoerde biopsie.

LITERATUUR

- 1 Groeninx van Zoelen C, Kroon C, Hulst SGTh. Cholesterolemboli. Ned Tijdschr Geneesk 1983; 127: 1902-4.
- 2 Anonymus. Clinicopathologic Conference. Cyanotic feet and renal failure in a 67-year old man. Am J Med 1983; 75: 509-17.
- 3 Moldvee-Geronimus M, Merriam JC. Cholesterol embolisation. From pathological curiosity to clinical entity. Circulation 1967; 15: 946-53.

Groningen, november 1983

B. VAN HOEK
P.A. DE GRAEFF
H.G. KREEFTENBERG
W.D. REITSMA

BERICHTEN

Buitenland

ALGEMEEN

Besluit van de Europese artsenorganisatie over de opleiding tot het huisarts-specialisme. – Dr. Jacques Monier, president van het permanent comité van de artsen van de EEG verzoekt het volgende besluit van de plenaire zitting van 25 en 26 november ter kennis te brengen.

Besluit. De artsendelegaties van de 10 landen van de Europese Gemeenschap, bijeen in plenaire zitting van 25 en 26 november 1983 herinneren aan de unanieme wens van het permanente comité van de Europese artsen dat eindelijk de richtlijnen zullen worden gepubliceerd, die handelen over de opleiding voor het huisarts-specialisme.

Terwijl alle regeringen van de EEG de belangrijke rol erkennen van de huisarts in de geneeskundige verzorging en in de doeltreffende toepassing van de preventie, is het niet aanvaardbaar dat het treffen van de nodige voorzieningen voor de specialistische opleiding van de huisarts steeds wordt uitgesteld.

GROOT-BRITANNIË

Uitbreiding van centra voor levertransplantatie? – De levertransplantatie heeft behalve menselijke en medische aspecten ook een bijzondere maatschappelijke kant door het beslag dat zij legt op de medische voorzieningen en de voor de gezondheidszorg beschikbare gelden. Voor de uitvoering is men aangewezen op grote medische centra waar men beschikt over een speciaal medisch team en gespecialiseerde afdelingen voor anesthesie, microbiologie, klinische chemie, radiologie, hematologie, immunologie, nierdialyse en voeding. Tevens dient de bloedbank aan hoge eisen te voldoen. Door verbeteringen in de operatietechniek, beheersing van de infectie en toepassing van cyclosporine A voor de immunosuppressie zijn de overlevingskansen voor de patiënten verbeterd. De operatie blijft vooralsnog een hachelijke onderneming die grote eisen stelt aan de psychische spankracht van de uitvoerders en aan het incasservermogen van de patiënt en zijn familie. De hoge kosten van de operatie die in Pittsburgh, V.S. op \$ 70.000,— werden begroot en de hoge eisen die worden